

Дергачова В. В.

доктор економічних наук,
завідувач кафедри менеджменту підприємств
Національного технічного університету України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

Голюк В. Я.

кандидат економічних наук,
доцент кафедри менеджменту підприємств
Національного технічного університету України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

Колешня Я. О.

кандидат економічних наук,
доцент кафедри менеджменту підприємств
Національного технічного університету України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

Dergachova Viktoriia

Doctor of Economic Sciences,
Head of Department of Management of Enterprises
National Technical University of Ukraine "Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute"

Holiuk Viktoriia

Ph.D (Economics),
Senior Lecturer at the Department of Management of Enterprises
National Technical University of Ukraine "Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute"

Koleshnia Yana

Ph.D (Economics),
Senior Lecturer at the Department of Management of Enterprises
National Technical University of Ukraine "Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute"

ПАНДЕМІЯ COVID-19 У БІЗНЕС-ЦИКЛАХ СВІТОВОЇ ЕКОНОМІКИ

Анотація. Стаття присвячена дослідженню впливу пандемії COVID-19 на динаміку ринкової кон'юнктури та її місця у бізнес-циклах світової економіки. Розглянуто економетричні моделі, розроблені для аналізу та прогнозування впливу пандемії на економічний розвиток різних країн. У статті досліджено роль сучасної пандемії у циклах різної тривалості – малих, середніх та довгих. На основі статистичних даних окремих постсоціалістичних країн продемонстровано місце пандемії у циклах Кітчина та Жюгляра. Особлива увага приділяється періодизації К-циклів, як одному з найбільш дискусійних питань у теорії бізнес-циклів, і подано авторське бачення місця нинішнього етапу розвитку світової економіки у довгих циклах кон'юнктури. У рамках дослідження проведено короткий огляд та виявлено основні особливості впливу пандемії на різні галузі економіки. Визначено найбільш імовірні напрями подальшого розвитку світової економіки.

Ключові слова: пандемія, бізнес-цикл, світова економіка, COVID-19, економічний розвиток.

Вступ та постановка проблеми. Протягом останнього десятиліття економічна криза 2020 очікувався на основі теорії бізнес-циклів. Протягом 5 років, що передували пандемії, динаміка ставок федерального фонду демонструвала майбутній економічний спад породжуючи різноманітні припущення щодо події, яка стане «чорним лебедем» майбутньої економічної рецесії. Але саме пандемія коронавірусу стала найбільшим викликом ХІ століття як для національних економік, так і для людства загалом. COVID-19 багато в чому суттєво змінив обличчя світової економіки: еволюціонувала її галузева структура, змінилися тенденції розвитку, породжуючи невизначеність у питанні темпів та напрямів її подальшого функціонування. Саме тому дане дослідження присвячене впливу пандемії коронавірусу на світове господарство та її місце у бізнес-циклах економічного розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Циклічні та нециклічні економічні кризи були і залишаються предметом наукового інтересу низки як вітчизняних, так

і зарубіжних науковців, таких як М. Кондратьєв, С. Кузнець, М. Туган-Барановський, В. Шевчук, Й. Шумпетер та ін. Однак пандемія COVID-19 будучи форсмажорним та вочевидь нециклічним явищем по часу співпала з завершенням п'ятого К-циклу, чим поглибила вже наявні проблеми розвитку глобальної економіки та водночас створила умови для розвитку низки сучасних галузей інформаційно-телекомунікаційного сектору, логістики та багатьох інших. Така багатогранність впливу пандемії коронавірусу на структуру та динаміку функціонування глобальної економіки визначає необхідність її детального дослідження для прогнозування динаміки та формування подальших тенденцій розвитку світового господарства.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Незважаючи на значну кількість досліджень, присвячених впливу пандемії COVID-19 на розвиток світової економіки, її місце у бізнес-циклах залишається недостатньо вивченим, що обмежує можливості прогно-

зування її наслідків для світового господарства у рамках теорії циклічного розвитку. Саме тому дане дослідження сфокусовано на аналізі місця пандемії COVID-19 у бізнес-циклах кон'юнктури.

Мета даної роботи полягає у дослідженні наслідків впливу пандемії COVID-19 на динаміку та тенденції розвитку глобальної економіки та визначенні її місця у бізнес-циклах сучасності.

Результати дослідження. Пандемія здійснила суттєвий вплив на динаміку приросту ВВП світової економіки (рис. 1). Світовий банк подає агреговані і порівнювані дані лише починаючи з 1961 року, і згідно з цими даними значення цього показника впало до 60-річного мінімуму і склало -3.36259848589845% [1].

Початок пандемії спричинив безпрецедентний обвал фондових індексів, і якщо його масштаби спочатку прирівнювалися до біржового краху 1929 року, то за підсум-

ками березня 2020 року він вже вважався найбільшим біржовим обвалом у історії США. Так, за період з 12 лютого до 23 березня 2020 року індекс Доу Джонс втратив 37% своєї вартості (рис. 2).

Під час пандемії суттєво змінилася структура світового попиту – зросла частка реалізації товарів медичного призначення, побутової техніки для роботи/навчання у віддаленому режимі, зросли обсяги онлайн-продажів, суттєвого падіння зазнала економіка сфери послуг та пов'язаних галузей. Значної шкоди пандемія завдала країнам, чия економіка в основному ґрунтується на малому бізнесі і сфері послуг. Особливо постраждали країни, у економіці яких значна частка припадала на туризм – Іспанія, Тайланд, Туреччина та ін. Туристичний бізнес спричинив «ефект доміно» у низці інших галузей. Так, скорочення попиту на транспортні послуги призвело до глобального обвалу попиту на вуглеводні – на 20 млн. бар. на добу або

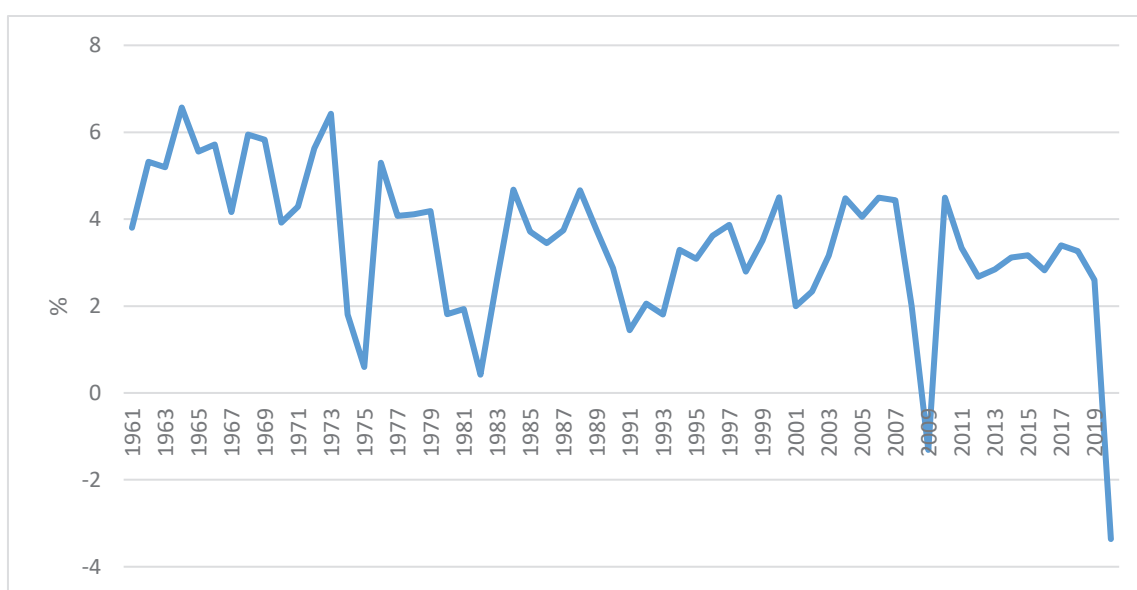

Рис. 1. Динаміка приросту ВВП світового господарства, %

Джерело: розроблено автором на основі [1]

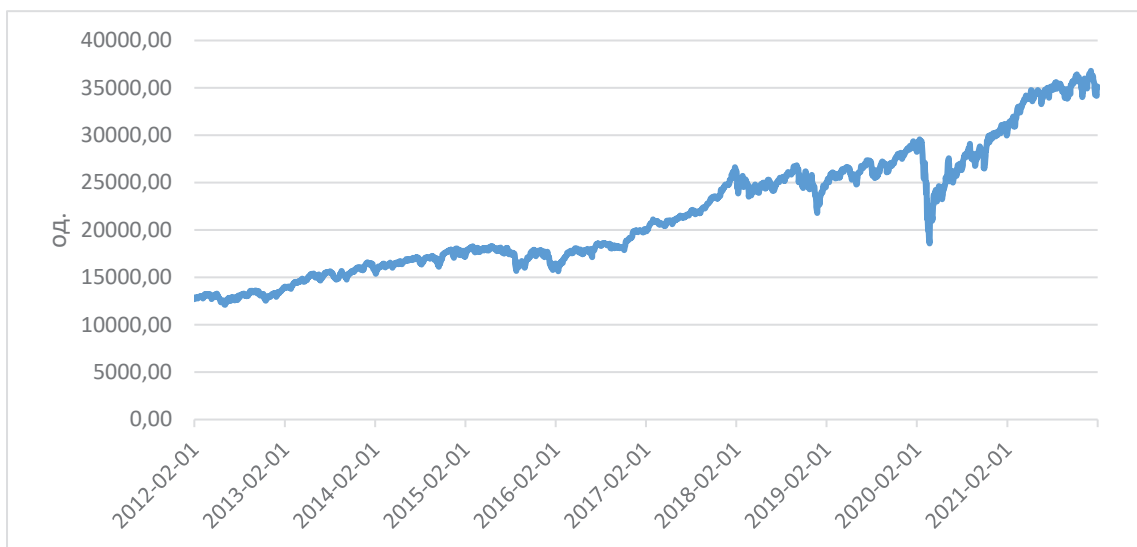

Рис. 2. Динаміка індексу Доу Джонс (Dow Jones Industrial Average), од.

Джерело: розроблено автором на основі [4]

20% [2]. Ціна на нафту опустилася до показника \$26 за барель, тобто до мінімуму 21 століття [3]. Нафтодобувні країни були змушені суттєво скоротити обсяги видобутку. Так навесні 2020 року між ними було досягнуто домовленість про скорочення обсягів до 15,4 млн. бар за добу [2], що поставило історичний рекорд масштабів скорочення обсягів видобутку.

Необхідність термінової розробки та імплементації політики мінімізації негативного впливу пандемії на економіку зумовила потребу у побудові економетричних моделей, які б описували поточну ситуацію та давали прогноз динаміки макроекономічних показників за умов запровадження антикризових заходів. Більшість економетричних моделей цього періоду було розроблено для окремих країн, і вони описують малі бізнес цикли функціонування їх господарства. У науковій спільноті навіть з'явилося поняття так званого «пандемічного бізнес-циклу», пов'язаного з періодичними локдаунами та іншими суспільними обмеженнями. Так, Тадеуш Куфель (Tadeusz Kufel), Павел Куфель (Paweł Kufel) та Марцин Бвзайовські (Marcin Błazejowski) [5] прослідкували вплив обмежень для запобігання поширенню коронавірусу (non-pharmaceutical interventions (NPIs)) на економіку 28 європейських країн шляхом дослідження взаємозв'язку обсягів споживання електроенергії та динаміки ВВП протягом трьох хвиль епідемії. Вони виявили вплив цих обмежень як на споживання енергії, так і на бізнес-цикл. Результати дослідження [5] продемонстрували, що менш суворі обмеження, що мали місце під час двох наступних хвиль характеризувалися збільшенням споживання електроенергії та поживленням економіки. Патрік В. Массо (Patrick V. Masso) [6] аналізуючи динаміку макроекономічних показників США у 2020 році виділяє так званий «міні-цикл» (mini-cycle) тривалістю 2 місяці, зумовлений початком пандемії. Незважаючи на значну глибину спаду показників ділової активності цей цикл ознаменувався швидким відновленням економіки після пом'якшення обмежень. Ліджин Ксянг (Lijin Xiang), Мінглі Танг (Mingli Tang), Жицяо Йін (Zhichao Yin), Менгменг Жень (Mengmeng Zheng) і Шуанг Лу (Shuang Lu) [7] розробили міждисциплінарну модель для дослідження довгострокового впливу пандемії на економічне зростання на основі статистичних даних китайської економіки. Вони виявили [7] зв'язок між спалахами коронавірусної хвороби з одного боку та зниженням пропозиції робочої сили та обсягів виробництва – з іншого, і доказали позитивний вплив державних заходів, спрямованих на забезпечення здоров'я населення, на економічний розвиток держави.

Однак найбільший інтерес викликає питання впливу пандемії на динаміку періодичних бізнес-циклів. Слід зазначити, що періодизація «постконтратьєвських» циклів є предметом численних дискусій. Більшість науковців притримуються думки щодо початку фазі поживлення 5-го К-циклу у 80-х роках, її зламом у 2008 році внаслідок світової фінансової кризи, і у їх дослідженнях початок наступного 6-го циклу прогнозується у 2010, 2018-2020 рр. [8, 9, 10, 11 та ін.]. Заслужують на увагу праці, у яких обґрунтовується теза про те, що цикли перехрещуються і накладаються один на одного, що пов'язано з розвитком різних технологій, які є основою того чи іншого циклу. Так, Марк Хіпворс (Mark Hepworth) [12] досліджуючи економіку Великобританії вважає, що нині економіка перебуває у фазі «зимми» (тобто депресії) 5-го циклу і водночас нинішній час може вважатися «весною» (тобто початком) 6-го К-циклу, початком якого слід вважати 2010 рік. А Андреас Голдсміт (Goldschmidt Andreas) та Джозеф Нільберт (Hilbert Josef) [13] вважа-

ють, що цикли інформаційних технологій (5-й К-цикл) та здоров'я (6-й К-цикл) накладаються один на одного з починання з самого початку ХІ століття. Низка науковців вважають, що нині економіка перебуває на початку 6-го циклу Контратьєва [14, 15, 16].

Автори даної статті притримуються думки, що початок спадної фази 5-го К-циклу було ознаменовано світовою кризою 2008 року, і низькі темпи економічного зростання у посткризовий період (див. рис. 1) поки-що не дають підстав висловити припущення щодо початку нового (6-го) К-циклу. На нашу думку спалах коронавірусної хвороби припав на фазу депресії п'ятого бізнес-циклу Кондратьєва і поглибив економічний спад, характерний для завершальної фази циклу.

Щодо місця пандемії у циклах меншої тривалості, то на прикладі постсоціалістичних країн (рис. 3) очевидно, що пандемія не стимулювала економічний спад, а лише поглибила низхідні тенденції, що розпочалися у 2018 році (у Чехії – у 2017). Рисунок 3 демонструє, що у 2017-2018 роках завершилася висхідна фаза середнього бізнес-циклу (промислового циклу Жюгляра), яка розпочалася у рамках відновлення економіки після іпотечної кризи 2008. З загального циклу лише виділяються зміни у 2014-2016 роках, пов'язані з військовими діями в Україні, що вплинуло й на динаміку ВВП в Росії. Військові дії у регіоні утруднюють точне виокремлення малих циклів Кітчина у цей період, однак загальне падіння темпів приросту ВВП починаючи з 2017-2018 років є очевидним, що свідчить про те, що пандемія припала на спадну фазу малого циклу.

Теза щодо сповільнення економічного розвитку ще до початку пандемії підтверджується низкою праць. Так, наприклад аналіз Марека Пеляха (Marek Pielach) [17], проведений на базі даних Польщі, також підтверджує, що пандемія лише поглибила спад її економіки, яке розпочалося у 2017-2019 роках у рамках циклу, тривалість якого в середньому становить близько 10 років. Дослідження циклічності чеської економіки, проведене Йолоаю Волейніковою (Jolana Volejníková) та Ондреем Кубою (Ondřej Kuba) [11] також підтверджує зниження темпів економічного зростання у цій країні вже з 2018 року.

Ще до початку пандемії низка науковців прогнозувала підйом 6-го К-циклу на основі біотехнологій, фармакології, медичної галузі [18, 19, 20 та ін.]. Серед інших ключових технологій-драйверів економічного зростання називають штучний інтелект, робототехніку та нанотехнології, які в тому числі можуть сприяти розвитку галузей охорони здоров'я. Пандемія стала додатковим фактором, який спрямував увагу урядів та інвесторів до вказаних секторів економіки. Пандемія стимулювала розвиток секторів віддаленої роботи, освіти та онлайн-продажів, що з одного боку вплинуло на обсяги реалізації технічних засобів та програмного забезпечення для роботи та зв'язку, а з іншого – знизило потреби у оренді/придбанні комерційної нерухомості, виявило шляхи вирішення проблеми нерівномірного регіонального розвитку за принципом «центр-периферія» та проблеми надмірного транспортного навантаження бізнес-хабів.

Висновки і пропозиції. Пандемія COVID-19 зумовила безпрецедентне падіння темпів розвитку світової економіки. Аналіз динаміки приросту ВВП засвідчив початок зниження бізнес-активності ще у 2018 році, що дає підстави зробити висновок, що пандемія припала на низхідні фази циклів Кітчина і Жюгляра, однак не була початковим тригером падіння. Дослідження місця пандемії COVID-19 у великих циклах Кондратьєва дає підстави авторам стверджувати, що вона припала на

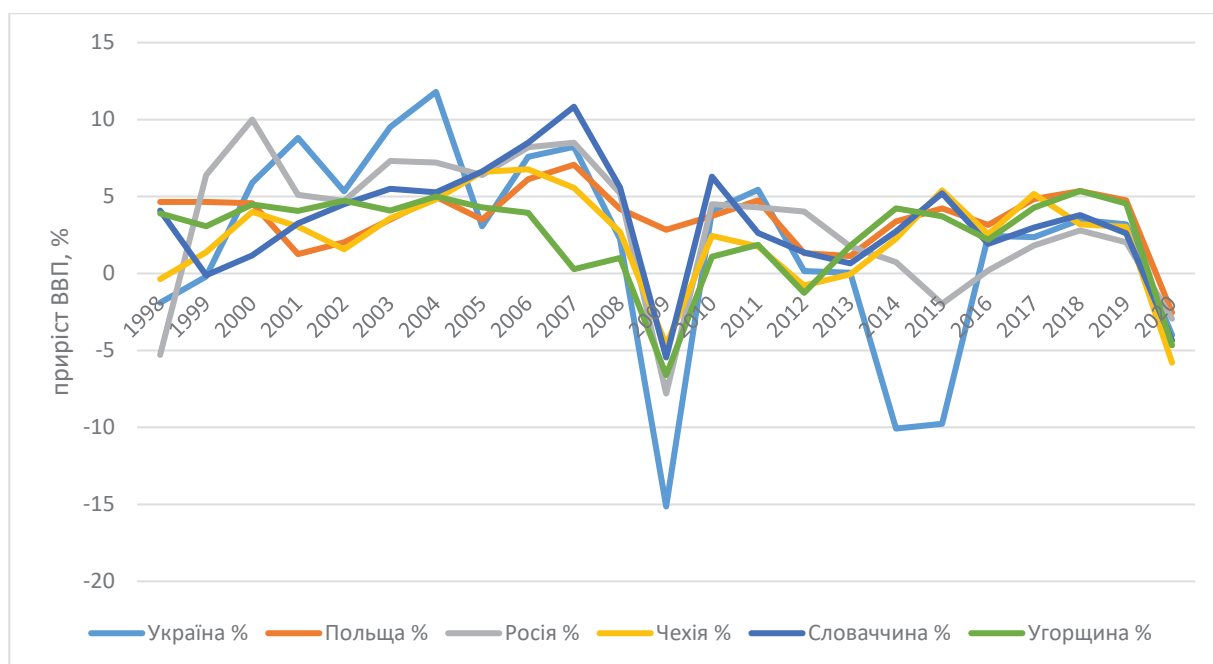

Рис. 3. Динаміка приросту ВВП у окремих постсоціалістичних країнах, %

Джерело: розроблено автором на основі [1]

завершення 5-го К-циклу і суттєво поглибила вже наявні проблеми розвитку світової економіки, хоча слід відмітити й наявність альтернативних позицій окремих науковців, які вважають, що 6-й К-цикл уже розпочався. Хоча масштаби падіння показників розвитку є значними, однак дослідження так званих «міні-циклів», зумовлених посиленням епідеміологічних обмежень, демонструють, що пом'якшення обмежень супроводжується швидким відновленням економіки. Таким чином, можна очікувати

значного поживлення бізнес-активності після появи та широкого застосування засобів боротьби з COVID-19 (загальної вакцинації, дієвих ліків, тощо). Найбільшої шкоди пандемія завдала сфері послуг, туристичній та нафтовидобувній галузям. Однак значного прогресу було досягнуто у сферах медицини, інформаційно-телекомунікаційних технологій та пов'язаних з ними галузях, які можуть стати основним драйвером економічного зростання у ХІ столітті.

Список використаних джерел:

- World development indicators. *World Data Atlas Knoema*. URL: <https://knoema.com/WBWDI2019Jan/world-development-indicators-wdi> (дата звернення: 07.02.2022)
- Дзядко Т., Полякова В. Страны ОПЕК+ заключили соглашение о рекордном сокращении добычи нефти. *RBC*. URL: <http://www.rbc.ru/business/12/04/2020/5e9357129a79473d1267e1d6> (дата звернення: 07.02.2022)
- Нефть и газ в декабре 2020 года. *Национальная Ассоциация Нефтегазового Сервиса*. URL: <https://nangs.org/news/markets/nefty-igaz-vdekabre-2020-goda> (дата звернення: 07.02.2022)
- Dow Jones industrial average. *Federal Reserve System web source*. URL: <https://fred.stlouisfed.org/series/DJIA> (дата звернення: 07.02.2022)
- Kufel T., Kufel P., Błazejowski M. Do COVID-19 Lock-Downs Affect Business Cycle? *Energies*. 2022. № 15. P. 340. URL: <https://www.mdpi.com/journal/energies> (дата звернення: 07.02.2022)
- Masso P. V. The COVID Business Cycle. *Heartland Bank Blog*. URL: <https://www.hbtbank.com/blog/covid-business-cycle> (дата звернення: 07.02.2022)
- Lijin Xiang, Mingli Tang, Zhichao Yin, Mengmeng Zheng, Shuang Lu. The COVID-19 Pandemic and Economic Growth: Theory and Simulation Front. *Public Health*. URL: <https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fpubh.2021.741525/full> (дата звернення: 07.02.2022)
- Проблеми становлення інноваційної політики в Україні / І.П. Макаренко та ін.; за ред. І.П. Макаренко. Київ : Ін-т еволюц. економіки, 2004. 123 с.
- Гринин Л.Е., Коротаев А.В. Глобальный кризис в ретроспективе: Краткая история подъемов и кризисов: от Ликурга до Алана Гринспена. Москва : «Либроком», 2010. 336 с.
- Воронкова Т. С. Циклічність світового розвитку та закономірності виникнення економічних криз. *Ефективна економіка*. 2019. № 11. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7409> (дата звернення: 07.02.2022)
- Volejníková J., Kuba O. Economic cycle and economic consequences of the global SARS-CoV-2 pandemic in the Czech Republic. *Globalization and its Socio-Economic Consequences*. 2020. URL: https://www.shs-conferences.org/articles/shsconf/pdf/2021/03/shsconf_glob20_01056.pdf (дата звернення: 07.02.2022)
- Нерworth M. Build back better: In the Winter of the 5th Kondratieff wave. *University of Bath. IRP blog*. URL: <https://blogs.bath.ac.uk/iprblog/2020/06/11/build-back-better-in-the-winter-of-the-5th-kondratieff-wave/> (дата звернення: 07.02.2022)
- Goldschmidt A., Hilbert J. Health Economy in Germany – Economical Field of the Future. Wegscheid: Wikom Publishing house, 2009. 22 p.

14. Grinin L., Grinin A. The Sixth Kondratieff Wave and the Cybernetic Revolution. *Globalistics and globalization studies: Global Transformations and Global Future* / A. Korotayev (ed.). Volgograd. 2016. pp. 337–355. URL: https://www.ssoar.info/ssoar/bitstream/handle/document/57582/ssoar-2016-grinin_et_al-The_Sixth_Kondratieff_Wave_and.pdf?sequence=1&isAllowed=y&lnkname=ssoar-2016-grinin_et_al-The_Sixth_Kondratieff_Wave_and.pdf (дата звернення: 07.02.2022)
15. The sixth Kondratieff – long waves of prosperity. *Allianz*. URL: https://www.allianz.com/content/dam/onemarketing/azcom/Allianz_com/migration/media/press/document/other/kondratieff_en.pdf (дата звернення: 07.02.2022)
16. Willenius M. Leadership in the sixth wave-excursions into the new paradigm of the Kondratieff cycle 2010–2050. *European Journal of Futures*. 2014. Vol. 2. URL: <https://ejournalfuturesresearch.springeropen.com/articles/10.1007/s40309-014-0036-7> (дата звернення: 07.02.2022)
17. Pielach M. The pandemic has accelerated the business cycle. *Obserwator Finansowy*. URL: <https://www.obserwatorfinansowy.pl/in-english/macro-economics/the-pandemic-has-accelerated-the-business-cycle/> (дата звернення: 07.02.2022)
18. Ferasso M., Bergamaschi E. Kondratieff's economic waves and future scenarios planning: a long-path approach for organizations' forecasting. *Technology Innovation Management Review*. 2020. Vol. 10. no. 2. URL: https://www.researchgate.net/publication/339146118_Kondratieff's_economic_waves_and_future_scenarios_planning_a_long-path_approach_for_organizations'_forecasting (дата звернення: 07.02.2022)
19. Nefiodow L. Health: The Economic Growth Engine of the 21st Century. *Health Management*. 2014. Vol. 14 no. 4. URL: <https://healthmanagement.org/c/healthmanagement/issuearticle/health-the-economic-growth-engine-of-the-21st-century> (дата звернення: 07.02.2022)
20. Grinin, L., Grinin, A., & Korotayev, A. Forthcoming Kondratieff wave, Cybernetic Revolution, and global ageing. *Technological Forecasting and Social Change*. 2017, no. 115, pp. 52-68. URL: <https://d-nb.info/1192142314/34> (дата звернення: 07.02.2022)

References:

1. World Data Atlas Knoema (2022). World development indicators. Available at: <https://knoema.com/WBWDI2019Jan/world-development-indicators-wdi> (accessed 07.02.2022)
2. Dzyadzko T., Polyakova V. (2020) Stranyi OPEK+ zaklyuchili soglaszenie o rekordnom sokraschenii dobyichi nefi [OPEC+ countries made an agreement on a record reduction of oil production]. *RBC*: Available at: <http://www.rbc.ru/business/12/04/2020/5e9357129a79473d1267e1d6> (accessed 07.02.2022) (in Russian)
3. Neft i gaz v dekabre 2020 goda [Oil and gas production in 2020]. *Natsionalnaya Assotsiatsiya Neftegazovogo Servisa* [National Oil and Gas Service Association]. Available at: <https://nangs.org/news/markets/nefty-igaz-vdekabre-2020-goda> (accessed 07.02.2022) (in Russian)
4. Federal Reserve System (2022). Dow Jones industrial average. Available at: <https://fred.stlouisfed.org/series/DJIA> (accessed 07.02.2022)
5. Kufel T., Kufel P., Błazejowski M. (2022) Do COVID-19 Lock-Downs Affect Business Cycle? *Energies*. no. 15. P. 340. Available at: <https://www.mdpi.com/journal/energies> (accessed 07.02.2022)
6. Masso P. V. The COVID Business Cycle. *Heartland Bank Blog*. Available at: <https://www.hbtbank.com/blog/covid-business-cycle> (accessed 07.02.2022)
7. Lijin Xiang, Mingli Tang, Zhichao Yin, Mengmeng Zheng, Shuang Lu (2021). The COVID-19 Pandemic and Economic Growth: Theory and Simulation Front. *Public Health*. Available at: <https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fpubh.2021.741525/full> (accessed 07.02.2022)
8. Makarenko I.P. et all. (2004) Problemy stanovlennja innovacijnoji polityky v Ukraini [Problems of formation of innovation policy in Ukraine]. Kyiv: In-t evoljuc. ekonomiky. 123 p. (in Ukrainian)
9. Grinin L.E., Korotayev A.V. (2010) Globalnyy krizis v retrospektive: Kratkaya istoriya pod'emov i krizisov: ot Likurga do Alana Grinspena [The global crisis in retrospect: a brief history of booms and crises: from Lycurgus to Alan Greenspan]. Moscow: "Librokom". (in Russian)
10. Voronkova T. Je. (2019). Cyklichnistj svitovogho rozvytku ta zakonirnosti vynykennja ekonomichnykh kryz [Cyclical world development and patterns of economic crises]. *Efektivna Ekonomika* [Effective Economy]. no 11. Available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7409> (accessed 07.02.2022) (in Ukrainian)
11. Volejníková J., Kuba O. (2020) Economic cycle and economic consequences of the global SARS-CoV-2 pandemic in the Czech Republic. *Globalization and its Socio-Economic Consequences*. Available at: https://www.shs-conferences.org/articles/shsconf/pdf/2021/03/shsconf_glob20_01056.pdf (accessed 07.02.2022)
12. Hepworth M. (2020) Build back better: In the Winter of the 5th Kondratieff wave. *University of Bath. IRP blog*. Available at: <https://blogs.bath.ac.uk/iprblog/2020/06/11/build-back-better-in-the-winter-of-the-5th-kondratieff-wave/> (accessed 07.02.2022)
13. Goldschmidt A., Hilbert J. (2009). *Health Economy in Germany – Economical Field of the Future*. Wegscheid: Wikom Publishing house. 22 p.
14. Grinin L., Grinin A. (2016). The Sixth Kondratieff Wave and the Cybernetic Revolution. *Globalistics and globalization studies: Global Transformations and Global Future*. Volgograd. pp. 337-355. Available at: https://www.ssoar.info/ssoar/bitstream/handle/document/57582/ssoar-2016-grinin_et_al-The_Sixth_Kondratieff_Wave_and.pdf?sequence=1&isAllowed=y&lnkname=ssoar-2016-grinin_et_al-The_Sixth_Kondratieff_Wave_and.pdf (accessed 07.02.2022)
15. The sixth Kondratieff – long waves of prosperity. *Allianz*. Available at: https://www.allianz.com/content/dam/onemarketing/azcom/Allianz_com/migration/media/press/document/other/kondratieff_en.pdf (accessed 07.02.2022)
16. Willenius M. (2014). Leadership in the sixth wave-excursions into the new paradigm of the Kondratieff cycle 2010–2050. *European Journal of Futures*. vol. 2. Available at: <https://ejournalfuturesresearch.springeropen.com/articles/10.1007/s40309-014-0036-7> (accessed 07.02.2022)
17. Pielach M. (2021) The pandemic has accelerated the business cycle. *Obserwator Finansowy*. Available at: <https://www.obserwatorfinansowy.pl/in-english/macro-economics/the-pandemic-has-accelerated-the-business-cycle/> (accessed 07.02.2022)
18. Ferasso M., Bergamaschi E. (2020). Kondratieff's economic waves and future scenarios planning: a long-path approach for organizations' forecasting. *Technology Innovation Management Review*. vol. 10. no 2. URL: https://www.researchgate.net/publication/339146118_Kondratieff's_economic_waves_and_future_scenarios_planning_a_long-path_approach_for_organizations'_forecasting

tion/339146118_Kondratieff's_economic_waves_and_future_scenarios_planning_a_long-path_approach_for_organizations'_forecasting (accessed 07.02.2022)

19. Nefiodow L. (2014). Health: The Economic Growth Engine of the 21st Century. *Health Management*. vol. 14. no 4. Available at: <https://healthmanagement.org/c/healthmanagement/issuearticle/health-the-economic-growth-engine-of-the-21st-century> (accessed 07.02.2022)
20. Grinin, L., Grinin, A., Korotayev, A. (2017) Forthcoming Kondratieff wave, Cybernetic Revolution, and global ageing. *Technological Forecasting and Social Change*. no. 115. pp. 52–68. Available at: <https://d-nb.info/1192142314/34> (accessed 07.02.2022)

COVID-19 PANDEMIC IN BUSINESS CYCLES OF THE WORLD ECONOMY

Summary. Despite the significant amount of papers on the impact of the COVID-19 pandemic on the development of the global economy, its place in business cycles remains unstated, that limits the ability to predict its impact on the global economy within cycle development theory. That is why this study focuses on the analysis of the impact of the COVID-19 pandemic on the economic dynamics and its place in the business cycles of the world economy. The study conducted a brief review and identified the main features of the pandemic impact on various sectors of the economy. The most probable directions of further development of the world economy are determined. The results of the study show that the pandemic has caused the great damage to some industries. However, significant progress has been made in the other fields that could be a major driver of economic growth in the 21st century. In the paper econometric models developed for analysis and forecasting of pandemic impact on economic development of different countries are considered. The article investigates the role of the modern pandemic in small, medium and long cycles. Based on statistics of some post-socialist countries, the place of the pandemic in the Kitchin and Juglar cycles has been demonstrated. Particular attention is paid to the periodization of K-cycles, as one of the most controversial issues in the theory of business cycles, and the authors' vision of the place of the current stage of development of the world economy in long cycles is stated. The study of the place of the COVID-19 pandemic in Kondratieff's large cycles gives the authors reason to claim that it occurred at the end of the 5th K-cycle and significantly deepened the existing problems of world development, although it should be noted that some scientists believe that 6 The K-cycle has already begun. Although the scale of the decline in development is significant, studies of so-called "mini-cycles" pushed by the tightening of epidemiological constraints show that easing constraints is accompanied with a rapid economic recovery. The analysis show how soon we can expect a significant revival of business activity.

Key words: pandemic, business cycle, world economy, COVID-19, economic development.